

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft, postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft 24 kr., hatszor küldve 9 ft 12 kr. p. p. A hirdmények minden négyezer hasábozott apróbetűs soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős soráért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Péntek

734.

Januar 14. 1848.

Előfizetheti Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utca Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatva-utczai Horváth-házban 583. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Budapesti Híradónk 1848dik évi januar-juniusi folyamára az előfizetés még nyitva áll, folyvást szolgálhatván teljes számú példányokkal is.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előlejtések. Országgyűlés. A januar 12kei főrendi ülés folytatása. Igazítás. Pozsonyi hírfüzér. Külföld. Franciaország. Spanyolország. Északamerika. Hivatalos és magánhíradások.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ö cs. kir. apost. felsége gr. Nádasdy Mihálynak cs. k. statusministernek Magyarországon a főkamarasi méltóságról leköszönését kegyelmesen elfogadván, ugyanezen méltósággal ifjabb Nádasdy Ferencz árvi főispánt felruházni méltóztatott.

Ö cs. kir. apost. felsége az erdélyi kormányzéknek megüresült előadásra Keszerni Mózes károlyvári káptalanbeli kanonokot érdemesíteni; Kovács Antal krassói apát és plebánost pedig díjtelenség mellett, kir. tanácsos címmel díszesíteni; — továbbá Farkas Zsigmond és Victoris Antal fumei kormányzékfi fogalomgyakorlatot tisztb. kormányzékfi fogalmazókká kinevezni legkegy. méltóztatott.

A mlgu magy. k. udv. kamara a szatmári k. sóhivatalnál megüresült mázsálói állomásra Jeszerniczky Viktor ottani pajtás-őrt alkalmazta.

Országgyűlés.

A januar 12kei főrendi ülés folytatása.

Mult számunkban a hely'sidő szűke miatt gr. Széchenyi Antal ö mlgnának a közös teherviselés tárgyában mondott jeles beszédét csak rövid vázlatban adhatván, közöljük azt ennel egész terjedelmében: *)

Fens. főhg. mlgu főrr! A t. kk. és rr. jelen izenete újabb lépés azon fontos kérdések irányában, mellyek már az utolsó törvényhozás figyelmét elfoglalták, és mellyek mintegy az akkori tanácskozáskor hagyományaként szállottak át a mostani országgyűlésre. Azon idő óta, hogy az európai békének tartósabb megállapítása egy részt rítította azon alkalmakat, melyekben a magyar nemesség hazája iránti kötelességét vérvél leróni szokta, míg más részt a hadviselés megváltozott rendszere ezen áldozat gyakorlati eredményét sokszor kétséges kimenetelű tette, sokakban ébredett azon meggyőződés, hogy a nemességnek a hon iránti kötelességeit az idő szelleméhez, a század szokásaihoz és közülményehez idomítani kellene; előmozdította ezen eszme terjedését szellemi és főleg anyagi hátramaradásunk nyomasztó érzete; öregbítették végre a politicus kifejlődés sokszor félremagyarázott, sokszor helyesen fölfogott tanai. De míg ezen körülmények a főnérintett viszonyok gyors megérlelését reménylítették, a kívánt megoldás akadályai is emelkedni kezdek: az alkotmányos féltékenység tisztelendő érzete, mely az alkotmányt azzal egykoros jelvényeiben és kiváltságaiban magának az alkotmányosságnak lényegét föl-találta; a rég megszokott kiváltságos állás iránti rokonszenv;

*) A rr. átküldött izenete a közös teherviselés tárgyában következő: „A kk. és rr. rendek sem az ország lakosaira nézve igazságosnak, sem a közállományra nézve célszerűnek nem tartván: hogy minden rendes közadózási terhek az ország lakosainak csak egy része által kirekesztőleg viseltesenek; ohajtanák, hogy a nemesség és mindazok, kik e nevezet alatt értetnek, és eddig e részben tehermentesek valának, a törvényhatósági háziadó viselésében részt venni törvény által köteleztesenek. — Hogy pedig minden aggodalom elenyésztessek, mely a háziadónak akár felosztása, akár beszedése, akár hováfordítása körül lehet visszacsúszások miatt, némelylek előtt netalan támadhatna: ezennel kijelentik: hogy minden biztosítékok felállítására készek, mellyek által a kivetés, beszedés és hováfordítás körül lehető visszacsúszásoknak, a felelősség és ellenőrség elvei alkalmazása által, eleje vétehessek, azon egy megjegyzéssel: hogy a kezelési kérdéseken túl terjedő oly intézkedéseket magokban ne foglaljanak, mellyeket feltételül kötni. a háziadó elvállalására a jelen pillanatban biztos, és többé soha illy kedvező alakban vissza nem térendő alkalom elhalasztásának veszélye nélkül nem lehet. — Nem kértük a kk. és rr.: miszerint a méltóságos főrendek velök együtt és egyenlően érezve a kérdésnek minden oldalról szerfelett fontos voltát, és minden polgáratni viszonyokra mélyen bevágó jelentőségét, meg fogják ragadni az alkalmat, melly előttük nyílik. Azon kétségbe sem vehető esetre tehát: ha a háziadónak a nemesség által közösen levendő viselését elvben előlegesen elfogadni méltóztatnak: ö cs. kir. főhercegségét teljes tisztelettel kéri, a méltóságos főrendeket pedig hazafni bizodalommal felszólítják: hogy a kivetés, beszedés és hováfordítás körül lehető visszacsúszások megállítására szükséges intézkedést iránt javaslatkészítés végett, egy országos választmány kiküldetéséhez, és ez által a lehető biztosítékok iránti kölcsönös egyértéket és minden oldalról megnyugvás annál sikeresebben leendő előmozdításához megegyezésekkel hozzájárulni méltóztatassanak. — Egyszersmind tudósítást adják a méltóságos főrendeknek, hogy az ország surgetőbb szükségéi fedezhetésére egy országos pénztár felállítását is részükrol elvben már szinte megalapították, és a háziadó és országos pénztár iránti kérdéseknek különösen a kútforrásokra nézve természetes összefüggésnél fogva, az elönmunkálatok elkészítését is, ugyanazon választmányra látnák szükségesnek bízni, melly a háziadó tárgyában kiküldetni fog. — Utasítást a kiküldendő választmányt adati velnék, hogy valamint a törvényhatósági háziadó kútforrását tisztán és kirekesztőleg csak direct kivetésben lehet feltalálni: ugy ellenben az országos pénztár alapjául főleg az indirect kútforrások vétesse-nek, a direct kivetés útján pedig ezen pénztárba csak pótolólag merítessék. — Továbbá miután hazánkban, nem a szükséghez a kútforrások használatát, hanem a kútforrásokhoz a szükségek fedezését kell mérsékelni, de azon oknál fogva is, hogy a választmány feladata egyszerűsítetté, munkáját mielőbb bevégezhesse, utasítást adati kívánják a kk. és rr.: hogy a választmány bizonyos, az országos pénztárból fedezendő szükségek kijelölésébe — veendő további utasításig — ne bocsátkozzék, hanem csupán a törvényhatósági házipénztárnak a kivetés, beszedés s hováfordítás körüli kezelése, — ugyszint az országos pénztár kútforrásainak kijelölése és kezelésének elrendezése iránt, mind a két pénztárt illetőleg a felelősség és ellenőrködés elvei alapján, hováhamarabb részletes törvényjavaslatokat dolgozzék ki, és az ország rendinek mutasson be.“

az anyagi és vagyombeli állások rögtöni megváltoztatásának természetes félelme vagy óvatos mérlegelése; végre mindezek könnyelmű ignorálása vagy szenvedelmes és izgató megtámadása irányában a szükséges változások szintolly könnyelmű ignorálása, és a létező állapotoknak szintolly szenvedelmes védelme. Részemről mindazáltal nem rettegök ezen akadályoktól: természetes stadiumai ezek a teherviselés fontos kérdése megoldásának; és mennyivel tisztább irántok a törvényhozás megállapodása, mennyivel érettebb azoknak megfontolása; mennyivel inkább iparkodnak azokat szellemileg legyőzni, nem pedig anyagilag elnyomni, annál biztosabb, annál tartósabb leendő működésünk eredménye. „Intézkedésünk biztossága, nem törvényhozási lépéseink gyorsasága“ legyen jelszavunk, akkor, midőn a hon anyagi emelkedésének egyik főtalpkövéte lerakni akarjuk, és ott, hol egy messze jövőndő szükséges előzmény megállapítása végett és hosszú és dicső mult intézkedéseinek megváltoztatásáról van szó, a jelen földadást pillanatok szerint mérni nem lehet. Ezen meggyőződés vezérelte a mult országgyűlésen az országos rendeket, de leginkább ezen mlgu főrendi táblát. Első lépésnek egy országos választmány kiküldetése indítványoztatott, mellynek kiküldetéséhez a m. főrk egész általánosságban hozzájárultak, már akkor is némely a t. kk. és rr. által előlegesen kijelentett elvekre nézve kijelentvén, hogy azok iránti véleményök előadását későbbre főtartják. Ezen országos választmány, mellynek föteendője volt a köz-igazgatási javításokat, és az anyagi emelkedésre szükséges nagyobb közöltségeket szemben tartani, és azok mimódoni fedezése iránt az ország rendei elibe tervet terjeszteni, e választmány kiküldetése tárgyában eljárva mindjárt munkálata kezdetén azon meggyőződését nyilvánította, hogy a kitűzött cél elérésének legmértányosabb és legbiztosabb eszköze a közterheknek az ország minden lakosai által közösen és aránylagosan történendő viselésében lenne keresendő; de kijelentette egyszersmind, hogy a fentförgő körülményekben és a szükséges adatok hiánya miatt a kérdéses elvet kivihetőnek nem látja, miért is egy országos pénztár országos ajánlat útján történendő megállapítását indítványozta, mellyhez az adózó nép is bizonyos csekély, terheit súlyosító, és jövőndő arányul nem szolgáló mennyiségben járulni volna. A t. kk. és rr. az országos választmány általános elvet elfogadták, de szintén a kivihetőség eszméjéből indulván ki, az országos pénztár fökútforrásává a nemesség és azok által, kiket a törvény e nevezet alatt foglal, viselendő szabad ajánlatot állapítottak meg. A m. főrr. ellenben az elvek illy általános kimondásához azért nem járulván, mert 'sat. az ország. vál. véleményétől csak a sommára nézve eltérve, 'sat. — melly utóbbi intézkedéshez a t. kk. és rr. is válaszenetben járulván, az általános elv kimondására nézve minden tábla a maga véleményéhez ragaszkodván, mindenki tudja, milly kérdésen — t. i. a somma felebb vagy alább szállítása iránti jogjogényeken szenvedett hajtó-törést az ügy ohajtott eldöntése. Bár mennyire fájjaljam az akkori tanácskozáskor eredménytelenségét, nem szándékom mindazonáltal azoknak okát bővebben elemezni, mert a jelen szempillantásban nem a mult meddő elvharcainak némileg keserű emlékezetét, hanem a jelen cél előremozdítása iránti be-születés törekvést és őszinte rokonszenvet kívánom kiindulási pontnak fölvenni. Szükségnek tartottam mindazáltal hosszabban a mult országgyűlési hasonnemű tárgy iránti tanácskozáskor menetét elősorolni, mert azt, mi akkor a véleménykülönbségek eltérő határain kívül, közösen helyesen ismertették és elfogadtattak, némileg már megállapított ténynek, és olly eredménynek tekintem, mellyet részemrol elszalasztani nem szeretnék. Illy eredményt látok pedig annak megismerésében, hogy a haza anyagi és szellemi kifejlődésének előmozdítása a mostaniaknál nagyobb közöltségeket igényel — hogy e végre egy országos pénztár fölállítandó — hogy végre ennek fökútforrását, egy olly alkotmányos biztosítékok mellett történendő ajánlatot képzze, mellyhez főleg a nemesség és azok, kiket a törvény ezen nevezet alatt ért, járuljanak; de mellynek közösségétől a nemesség se legyenek kizárva, már azért, hogy a haza szellemi és anyagi emelkedésének ezen hatalmas tényezője nem egy osztály, de minden honpolgár hozzájárulására legyen elvileg és alkalmazásilag építve, és hogy végre a sonma meghatározásánál a létező körülmények, az eddigi tehermentességszulte anyagi viszonyok tekintetbe vétessenek és ez által a fizetési készség ébresztessék. — Hasonlítsuk össze e nyert eredményekkel a t. kk. és rr. mostani izenetét. A t. kk. és rr. jelenleg ismét egy általános elvet bocsátanak előre, de ennek alkalmazását kizárólag a törvényhatósági háziadóra szorítják, ezt canonisálván mintegy kitűnőleg rendes közadózási tehernek. Kijelentik, hogy minden biztosítékokra készek, de olly föltételt az elvállaláshoz kötni nem akarnak, melly ezen ügy most biztos és soha illy kedvező alakban vissza nem térhet alkalma elhalasztásának veszélyével járna. Kétségbe sem veszik, hogy a mélt. főrr. megfogják ragadni az alkalmat és elvben előlegesen elfogadván a házi adót, a beszedés 'sat. visszacsúszások megállítását végett országgy. választmány kiküldetését indítványozzák! — És itt legyenes szabad nekem megjegyezmem, hogy valamint a t. kk. és rr. a háziadó elvállalására jelenleg biztos, és többé soha illy kedvező alakban vissza nem térendő

alkalma iránti állításukat teljesen fölfogni vagy megérteni képes nem vagyok, ugy olly határozottan kijelentett véleményűket, miszerint, kétségbe sem vehető esetnek állítják, hogy a m. fő rr. a t. rr. izenetében kifejtett nézetekhez járulandnak, ollyannak tekintsem, melly a dietalis tractatus szabadságával némileg ellenkezik és könnyen a morális kényszerítés szí-nében jelenhetnek meg, ha részemrol nem lennék kész azt egye-dül a t. kk. és rr. nek a fölkarolt ügy iránti buzgóságunknak tulajdonítani. Végre tudósítják a m. főrr. nek, hogy részükrol egy országos pénztár felállítását már megállapították, és az előmunkálatok készítését ugyanazon választmányra bízni akarják, melly a háziadó tárgyában leendő kiküldendő — az illető választmányt utasítást adati kívánván, hogy a háziadó csak direct, az országos pénztár pedig főleg direct, indirect, és csak pótolólag direct kútforrásokra építessék, és mivel hazánkban nem a szükségekhez a kútforrások használatát, hanem a kútforrásokhoz a szükségek fedezését mérsékelni kell, de — a választmányt utasítást adati kívánják, hogy további utasításig a szükségek kijelölésébe ne bocsátkozzék, de 'sat. Már most fen. főherceg, m. főrr., összehasonlítva a mult országgyűlésnek nem annyira csak tetteleg megállapodását, mint az akkori vitatkozások szellemi eredményét a t. kk. és rr. jelen izenetével, szembevetvén azon eltérést, melly az akkori és mostani vezéreszmék közt létezik. Akkor az ország emelkedésére szükséges nagyobb közöltségeket fedezése vala a cél, most a létező terhek egy nemében osztozkodás látszik főirányzatul kitűzteni: akkor „országos pénztár“ vala az uralkodó eszme, most ez a háziadóbani részvét által háttérbe szorítottatik; — akkor a teremtendő új direct kútforrások egyenesen az országos pénztárnak valának száma, jelenleg a háziadóbani részvét alapjául tűzetnek ki, és az országos pénztár főleg csak indirect kútforrásokra szorítottatik. Ezek ugyan helyesen kijelölve, tetemes pénzösszeget nyújthatnak, de mellyekre nézve, teljes meggyőződés szerint hazánkban még sok balfogalom létezik, midőn részint ellenszenv támasztatik azok legjövendelműbb nemei ellen, részint indirect kútforrásoknak jellemzetnek ollyanok, mellyek helyesebben a direct kútforrások különböző nemei közé lennének sorozandók; részint ollyanok említettnek, mellyek ha bár föltételes vizsgálat mellett honitársaink élénk képző tehetségének aranyhegyeket látszatnak ígérni, és a komolyabb finanszialis bíráló előtt szappanbuborékok-kint elenyésznek; szóval, a mult törvényhozásnak főszándéka látszatot az eddig tehermentes osztályoknak kiváltságairól történendő önkényes lemondásukat a haza finanszialis jövő-jének csirájul egy valódi országos pénzerőalkotmányos biztosítékok mellett talpkövének letelése használni; — míg a mostani izenet, ha a megnyitandó indirect kútfők reményinknek, várakozásainknak meg nem felelnének, mitől tartanunk kell, azon aggodalmat ébreszt bennem, hogy minden a régi-ben marand, de az eredménytelen fizetés súlyát azok is érzendik, kik eddig attól mentesek valának. Hiába kérdezem önmagamat, mi változott legyen az ország állásában a mult országgyűlés óta; azon czelek, mellyek akkor kitűzettek, létesítettek-e? szabályoztattak-e a folyók, biztosítottak-e az annyira ohajtott vasutak, történt-e valami nagyobb szerű a belközlekedés élénkítésére, meg van-e váltva a Luizaut? — vagy mind-ezek a három esztendő leforgása alatt vesztették-e nyomatekukat, fontosságukat? és tévedésen alapul-e a kir. előadások azon fölszólítása, hogy e tekintetben megszakadt tanácskozá-saink fonalat fogjuk föl? Van egy körülmény, mellynek fontosságát nem tagadom; és ez az inségnek azon szomorú jele-nekben keresendő, mellyek buval és részvételt töltötték el minden honfi keblét. De mellözvén azt, hogy épen azon vidékekben, hol az inség sulya legnyomasztóbban éreztetett, a nagy-részt le nem fizett háziadó terhei nem lehetnek a súlyos csapás fötényezői; — mellözve azon további tekintet, hogy illy sajnós események jövőndő elkerülésére az ország investíciója, belfogalmunk könnyítése, gazdaságunk emelkedése minden egyenes teherkönyvitésnél hathatósabb eszköznek mutatkozandik — a t. kk. és rr. izenetében az adózó nép könnyítésének eszméjét legfőlebb csak „per inductionem“ kivihető, részemrol pedig általában finanszialis politikánk kiindulási pontjául nem kívánom a könnyítés egy olly elvet elfogadni, mellyre hazánkban, hol nem a fizetés könnyebbitéséről, de inkább a fizetési tehet-ség öregbítéséről van szó, tartós eredmény reménye alig vár; melly reményeket ébreszt, de a valószínű következeseket szemben nem tartja, és így a ki nem elégitett vágyak nyugtalanító érzetét terjesztheti ugyan, de azoknak eleget tenni egy általában nem képes. Ezen előzmények után könnyen azon vélemény támadhatna, mintha részemrol egyszerűen a mult országgyűlési határozatok fentartását, és így a t. kk. és rr. izenetének nagyobb részbeni visszautasítását akarnám indítványozni. De részemrol valahányszor egy olly kérdés áll elő, mellynek eldöntése véleményem szerint a haza java által sürgetőleg igényeltetik, melly — valljuk meg igazán — a politicus véleményárrnyéklatok ellentétben álló határozott elvein kívül esik, kötelességemnek tartottam azt a meddig lehet ezen neutralis téren fentartani, eltávoztatni a pártkülönbség szulte nézetek eldöntő befolyását, és azt a részletes higgadt megvitatás terére vivén át, oda munkálni, hogy ennek alapján ugyan tiszta őszinte pártvélemények is kelet-

kezessenek, melyekben én helyesen fölfogva az alkotmányos élet szükséges tényezőit látom, de lehetőleg elkerüljék, hogy ily higgadt megfontolás nélkül az előleletek előzzék meg az ítéletet! — ha meggondolom, hogy a t. kk. és rr. által véleményem szerint helytelenül fölhítt ily előharczon szenvedett hajótörést a mult országgyűlésen is egyhasonnemű kérdés megoldása; — ha tekintetbe veszem a mélt. förr. föladvását, melynek egyik legnemesebb ágazatát abban keresem: megérleltetni a kérdéseket, mérlekelni a tanácskozási beketetés, minden kérdések rögtön eldöntését sürgető hiányát, és így a kívánatokat és ohajtásokat férfias akarattal változtatni, ha alaposak, megakasztás által elenyésztetni, ha pillanatnyi lelkesedés mulkony eredményei; — de, nevelve nyomatékukat a higgadt, minden oldalról megfontolás eredményének teljes súlyával, azokat keresztülvinni, ha megértek. — szóval, hogy egy nagy angol statusfőru szavaival éljek, soha nem engedni az agitatio viharos hallámainak, de bizton követni a valódi megérteit közvélemény nyugodt és magaslatos folyamát: részemről annyival kevesebb kívánom egyszerűen elmellőzni a t. kk. és rr. kívánásait, mennyivel inkább meg vagyok győződve, hogy itt nem annyira elv, mint az elv részletes alkalmazásának kérdése forog fent. Mert, véleményem szerint az elv, mely szemben tartandó, itt nem a törvényhatósági háziadobani részvét, de maga a fizetés — az eddig tehermentes osztályoknak rendes teherhez járulása; ezen elv közelebbi meghatározása pedig a nememes osztályoknak ily fizetéshez tartandó azon közös hozzájárulása, melyet mi a fenforgó esetre alkalmazva már a mult országgyűlésen kimondottunk. — Indítványom lényege tehát oda megy, hogy a mélt. förr. ragaszkodva azokhoz, melyek a mult országgyűlésen már megállapítottak, és melyek a t. kk. és rr. irántiban nagy részt szinte foglaltatnak, gondosan őrizték mind azt, mit ily módon már létező eredménynek tekinthetünk; ragaszkodjanak t. i. a fizetés elvéhez, és ahoz hogy az közösen történhessék; jelentsék ki, hogy az országos pénztárt most is mulhatatlanul szükségesnek tekintjük, de arra nézve, mi a t. kk. és rr. irántiban új, tudniillik háziadóra nézve, kövessék a mult országgyűlésnek a tekintetben példáját, tartsák fen maguknak határozott megállapítását akkorra, midőn minden részletek előttök leendnek, midőn a tárgy egész öszvegről fogunk ítélni, de ne ellenezzék a választmány kiküldetését, ne hátráltassák, hogy figyelmét a kérdésre is kiterjessze, hogy azt a többiekkel való összekötésében előnkbe állítsa, és ily utasítást ajánlván, mely e célnak leginkább megfelel, gondoskodjanak határozatuknak, legyen az visszautasító, legyen elfogadó, legyen módosító, ily alapljáról, mely annál biztosabb leendő, mennél inkább fog az ügy részletes ismeretéből, mennél kevesebb a meddő általánosságokból merített. — És ezeknél fogva megizentetni kívánom a t. kk. és rr.: Hogy a mélt. förr. hiszik, hogy feladvásukat teljesítik, ha a közszükségek fedezése végett a nemzet azon osztályainak, melyek eddig rendes teherből mentesek voltak, ilyes teherbeni részesülést a t. kk. és rr. közzemunkálva törvényes intézkedések útján életbeléptetni igyekeznek megjegyezvén, hogy midőn a mult országgyűlésen kimondták, miképen közélokra állandó pénzalapot kívánunk, már akkor 'stb. — És ebben központosul esekély indítványom. Bátor vagyok azt a mélt. förr. kegyes pártfogásába ajánlani. Érzem hiányait; jól tudom, hogy az nem felelhet meg azok kívánatainak, kik a kérdésekre nézve is az eldöntő harcz szempillanatát megérkezettnek vélik és általános elv tusára készek. Részemről más véleményben voltam; vannak nekem is e tárgyra nézve elhatározott rokonszenveim, de azt hiszem, hogy azok helyességének mérlege leginkább csak a tárgy részletes megvitatásában és az eddig mindig csak elszigetelve külön szempontból tekintett kérdéseknek in complexu összefoglalva történendő tárgyalásában föltalálható. Ez előkészítő tanácskozási föladvása; oda utalja azt a dolog természetét, a parlamentarizmus szokás, az országgyűlési gyakorlat. — Fentartani ohajtom ennek irányában jövendő elhatározásunk szabadságát; de fentartani akarom egyszerűen a lehető értesülést is. És ha sikerülne ily módon most, hol annyi a vizsgálódás anyaga, annyi a szenvedelmek harezok fogékony tényezője. — e kérdést más mezőre vinni át, — ha sikerülne indítványom folytában, akár hová dőlné el végelhatározásunk, legalább azon általános megjegyzést fölhíni, hogy törvényhozási föladvatink ezen egyik főtárgyában a mélt. förr. tabla mindent megtett, mi az eszmék megérleléséhez, a vélemények alapjainak biztos megvetéséhez, és így talán már most közel, mindenesetre pedig, ha később is, a t. r. t. r. eredményhez vezethet, némileg igazolván látnám mai föllépésemet és remélem a mélt. förr. is megőrszátanak, hogy előadásommal idejüket oly sokáig elfoglaltam! —

B. Majthényi A. lipői főispán: Az előttem szóló gróf szokott bölcsességével világosan előadta nézetét. — ezeken tehát nem értelmezésébe, de abba szükségesnek látom még is beboacsotkzni, mikép értem jelesül én előadását. Mielőtt azonban ezt tegyem, szólani fogok a tárgyhöz egész praecisióval. A t. r. a közteherviselés elvének előboacsotása után, a nemességnek a domesticának és országos pénztárban részvételét kívánják törvény által megállapítani, a háziadóra nézve minden lehető biztosítékokat igérvén. Én elfogadom az elvet, az országos pénztárt, és a domesticára nemcsak szavazok, de annak létesítését förről ohajtom is. (Tetszés). Sokak előtt feltűnő lehet, 's volt is a domesticára iránti ebbeli különös hajlamom, 's fel fogom fedezni ennek titkát. Én t. i. azért ohajtom a domesticát, mert ezzel akarom mintegy megvásárolni a megyei beligazgatás némely részeiben a rendet, függést, és felelősséget, melyek annyira hiányoznak; és ha a m. főrendek a domesticá elvállalása iránti biztosítékokra nézve kellő ovatossággal és sziládsággal fognak működni, más részről a t. kk. és rr., kik a domesticát minden áron ohajtják, a garantiák iránti szavakat beváltják, min nem is kétel-

kedem a domesticá kezelésére nézve ezuttal oly rendet, függést, és felelősséget magában foglaló intézkedések fognak életbe léptethetni, melyek legközelebb a nemzeti pénztár mintáján, később hihetőleg a megye más beligazgatásainak alapjául fognak szolgálhatni. Ezzel fogjuk tehát az első lépést megtenni és megtekinni alapját annak, hogy a megyei beligazgatásokban, jelesül p. a pénzkezelésre nézve, a felelősséget, de nem úgy mint most fenáll, de a valódi, a végrehajtó hatalom által eszközölhető felelősséget megállapíthassuk. Az e részben eszközölendő biztosítékoknál tehát kivált arra kell figyelmeztünk, hogy a megyékben eddig tapasztalt visszaélések, önkények, és több más igazságtalanságok a „nos universitas praelatorum“ fele palást alá ne bűhassanak, mely palást minden esetre több és biztosabb menedéket nyújt az alá rejtőző bűnösöknek, mint sz. István palástja a megyei kormányzóknak, mert imez már kopott és foltosított, amaz nemcsak teljes épségében van, de hova tovább szilárdulának indul. Ezen „nos universitas“ fele palást védelme alatt történnek a megyékben a pénzbeli terheknek égbekiáltó igazságtalan kivételei, rossz kezelése, és nem mindenkor a kitűzött czeleir fordítása; ennek védelme alatt rugtatnak az összeirt telkek duplára, triplára, néha többre is; ennek védelme alatt vétetik meg a pénz ismételve a tartozását már lefizetőn a nélkül, hogy az ez iránt panaszokodók valaha kárpótlást nyerhetek volna az illető megyék irányában, sőt újabb időkben ugy látszik, hogy a fizetés mennyisége jóformán attól kezdett függni, ki melyik párthoz tartozik, és a megyei pénzbeli kivételek a capacitatio azon neméhez kezdtek tartozni, melyet gr. Teleki László a multkor a conservatívokat megrovólag oly elmesén adott elő, és a mely az ő collectiojába be fog illeni, természetesen megfordítva. Ne vélje azonban senki, hogy én a garantiák örve alatt a megyék ily elrendezését akarnám becsapósítani, mely a megyék szabad választási és tanácskozási típusát megváltoztatná; én ezeket, valamint általában a megyéknek alkotmányi jogok feletti örökösödési szabad mozgását ily sanctuariumnak tartom, melyhez nyulni nem szabad, és ámbár hajnak tartom azt is, de örömet elűröm, mint a megyék alkotmányos állásának természetes következtését, hogy a pártok ezentúl is küzdenek az alispánok és szolgabírák választása felett, küzdenek a publ. politicus kérdések felett, sőt örömet elűröm azt is, hogy a kortések határozatlan a felett, a horvátországi sérelmet és az új rendszert az adreseben kell-e megemlíteni, hogy sem — mint említém — a megyéknek ezen alkotmányunkat fentartó szerkezetén legkisebb esorbálás történjék; de az, hogy a megyei beligazgatás és kivált a pénzkezelés körül eddig észrevert visszaélések megszüntessenek, a törvényhozás hivatásának, nem különben mint a czélba vett haladás érdekében áll, — mert ugyanis nem csak a m. főrendek, de mondhatni minden nagyobb birtokos annyira borzad a megyei manipulációktól, hogy később a leghasznosabb közintézkedésekről is lemondani, mint sem — mint ok mondani szokták — a megyék körmei közé jutni. Legfőbb ideje tehát, hogy a megyékben a beligazgatás némely ágaira, jelesül p. a pénzkezelésre nézve ily felelősségről gondoskodjunk, melynek hiánya ma holnap minden haladásunkat meg fogja akasztani. — A mi az országos pénztárt illeti, én ugyan azt is ohajtom, de ha a pártok oly ellenségesen fognak ezentúl is egymás irányában állani, mint most, én a valódi felelősséget biztosító garantiák mellett elfogadandó domesticának eredményre nézve az országos pénztár előtt elsőséget adok. Mert miután minden részleteit az országos pénztárnak itt meghatározni nem lehetendvén, a kiadásokra nézve sok fog az országos pénztár igazgatójától függni; ez vagy kedvezve az uralkodó párt többségének, vagy erre nem figyelmeztve fog működni: az első esetben — meglátják a m. főrendek — a minoritás érdekei háttérbe szorítottak, és a majoritás az igazgató eljárásának, számadásának helyeslést ki fogja tudni vinni. — ellenkező esetben ily annyira népszerűtlenné teendő az igazgatót, oly temédek kikeléseknek leendő kitéve, hogy fen nem tarthatja magát. És így az országos pénztár csak az uralkodó párt érdekeit fogja leginkább képviselni, mi — ha a biztosítékok olyanok lennének, mikép én azokat ohajtom, és kivételöknek tartom — a domesticánál elő nem kerülend. A házi adótól legfőbbért azért iszonyodnak, mert azt hiszik, hogy ez az aristocratia sirba fogná dönteni; én ettől nem tartok. Nem csak mert aristocratia mindenütt és mindenkor volt és lesz, és csak névre különbözött, de azért is, mert a közös teherviselés által aristocratiaik ugyan megszűnik tehermentes magyar aristocratia lenni, de az által közeledni és simulni fog azon más alkotmányos országokban fenálló aristocratiahoz, mely befolyására és tekintélyes állására nézve a magyar aristocratia most is előzi. Bizonyosság erre — a többi közt — az angol aristocratia is. Altljában nézetem szerint az aristocratia nem az adómentesség tartja fen, az aristocratia csak ott tekintélyes, hol adóssággal nem terhelt birtokának tulajlával, az erkölcsiésségnek, műveltségnek és a köznépnek a maga helyén és idejéni simulással léphet elő (tetszés). Ezek megemlítése után én a t. k. és r. nek adandó irántunkban röviden csak azt valaszolnám, hogy miután a m. főrendek a közös teherviselés elvét már a mult országgyűléskor elfogadták, nemcsak az országos pénztárt fogadják el, de megégyeznek abban is, hogy a nemesség a megyei honi pénztárnak szükségéi fedezésébeni részvételre törvény által köteleztessek; azonban ezen részvételnek mimódoni eszközölését azon országos választmányra kellene bízni, a mely a garantiák iránt fogva véleményét adni, és a melyet e részben a direct vagy indirect kutforrasok kijelölésére nézve sem kellene megkötöni; a biztosítékokra nézve megjegyezvén részemről azt, hogy én a domesticához járulást annyira feltételezném ezektől, miszerint ha ezek nem lennének voltakép megnyugtatók, a m. főrendek a fizetésbeli kötelezettségtől visszaléphetést fentartják magoknak. — Visszatérve tehát gr. Széchen indítványára, miután

én abban a közös teherviselés elfogadását nyíltan kifejezve látom, miután abban kimondatik az is, hogy az országos választmányt a megyei beligazgatásra vonatkozólag (mi alatt csak a domesticát lehet érteni), a szükséges biztosítékok kidolgozására kívánja kiküldetni, miután az indítványozó m. gróf az országos választmányt szinte meg nem akarja kötni, én véleményemet az ő indítványában egészen feltalálom, és azt hiszem, hogy a t. k. és r. is a magokét abban fellelendik, és velünk egyesülve az országos választmány kiküldetésében megegyeznek. Elfogadom tehát gr. Széchen indítványát.

P. Popovits Bazil, munkácsi g. e. püspök: Beszédét a figyelmetlenség és zaj miatt jegyezni nem lehetvén, előadásából csak azt érthettük meg, hogy a t. r. iránt örömmel pártolja.

Gr. Zichy Otto: Azon napot, melyen a nemesség a nép terheiben osztozik és a háziadóban részesül, Magyarország történetében legfontosabbnak tekintem. A rr. irántiban képleben a jövőnek szép reményeit ébreszt fel, de midőn gr. Sz. A. indítványával előállt, azokat mint Herculanumot és Pompeit eltemetve látja, mert a mult országgyűlésen a tabla által tett intézkedésekkel az adózó népen segítve nincs, és rajta, midőn a teher sulya alatt mármár összerogyik, segíteni nem akar, 's igazságtalanság. Gr. Széchen mondta, hogy azon öszveg, mely mult országgyűlésen a népre rovatott, nem sulyos, és hogy nem látja elérkezettnek ama kívánt pillanatot, melyben a nemesség a háziadó terheit viselje. De akarjuk-e — kérdi szóló — hogy hazánkban a béke felzavartassék? akarjuk-e visszaidézni a galicziai szomorú eseményeket? melyek az ottani macacság kamatjaikint jöttek elő. Mondatott, hogy a nemesség tartá fen nyolcz századon keresztül a magyar alkotmányt. Hát az adózó nép nem tartja-e fen, midőn minden teher, és a feudális rendszer sulya alatt nyög; sőt mondhatná, hogy a szegény adózó nép tartja fen a magyar alkotmányt. E szerint a nép terheiben a nemességnek is osztozni kell, ezt az örök igazság kívánja. Per transparent kimutatni a közteherviselést, és a néppel még sem osztozni a terhekben annyit, mint semmi, 's ott vagyunk, hol előbb voltunk. Pártolja a rr. iránti egész kiterjedésében.

B. Vécsey Miklós szatmári főispán: Az adó elvállalása ellen nyilatkozik.

Gr. Károlyi Gy. békesi főispán: Az eddig történt nyilatkozatokból kitűnik, hogy a jelen tárgy 's kérdés azon állásban van, melyet a fontosság természete igényel, t. i. abban, hogy az elmék tisztában ninesenek, 's hogy a vélemények oly annyira divergálnak, hogy az egyes felekezeti egyénekben sincs azon összetartás, melyet az ily fontos kérdésekben kívánni lehetne. Szóló gr. ezt inkább érdemnek mint ellenkezőnek tartja, mert ha valaha nyilvános kérdés minden pártoskodáson túl volt, ez azon kérdések egyike, mely iránt bár mikép nyilatkozzék is valaki, hűtlenségről senki által nem vádolható. Az indítványozó gróf szokott ékesszólásával és bölcsen adá elő nézetét, de beszédének végén ugy látszott, hogy maga sem volt tisztában magával, mert a háziadót elvben elfogadni nem akarja. A lipői főispán sokkal tovább ment, mert a házi adót elfogadja, 's ha a háziadó és az országos pénztár közöl valamelyik tárgy tán megbuknék, kívánná, hogy inkább az országos pénztár bukjen meg. E két nyilatkozat közt oly nagy különbséget lát, hogy csak üdvözölheti a dolognak ezen stadiumát, melyben az a szabad kifejlés által valahára csakugyan tisztába jövend. — Részéről a háziadót a rr. formulája szerint elfogadni nem kívánja. Meg nem egyezik egyetlen mód, mely a megyei rend helyreállítására nézve biztosítékokat nyújtana; fölfogása szerint az ellenkező történhetnék meg. Hogy a kivetés és a kules igazságosan történhessék, kivételök szintén nem látja, sőt tovább megy, a kezelők 3 évre választatván, kérdi, lesz-e garancia, midőn p. o. Veszprémben a szentgáli nemességétől a szolgabíró az adót épen restauratio előtt akarná beszedni? Nincs anyag, ki ezt végrez vihetné. Sajnálom, ha azok közé soroztatnák, kik a háziadó el nem fogadása által a nem fizetés palástja alá bűni akarnának. Vannak — ugymond — a háziadónak olyan rovatai, melyeket a nemességnek az adózával együtt viselnie kellene, 's ez a közbátorság és az igazságnak kívánatos gyorsabb kiszolgáltatása, melyre nézve eddig minden nemes a mea culpa! elmondhatja, hogy ez eddig nem történt. A domesticá többi rovatait illetőleg kijelenti, hogy ez az adózó népvárára áll fen, mert nem lehet kívánni, hogy a tisztviselő valaki érdekében a különben is parányi fizetés mellett ingyen tegyen szolgálatot. 'S e tekintetben szívesen elfogadná gr. Sz. A. indítványát, ha ő mlga nyíltan kimondaná, hogy a háziadó elvét egyáltalában el nem fogadja, kivévén azon rovatoakat, melyek majd a választmány működésének kifolyásai lennének. — Az országos pénztárban a lipői főispán nagy reményt nem lát; szóló pedig meg van győződve, hogy ha a végeredményt összeveti, több resultatuma lesz annak, mint ha a háziadó csak pusztán és elvileg mondatnák ki.

B. Ambrózy L. temesi administrator: Állítja, hogy a háziadobani részesülés által mit sem vesz fényéből az aristocratia, sőt dicsőségére válik, hogy midőn hajdan a hazárdi vérevel áldozott, most részvényével akar felvirágzásához járulni. Most, midőn a rr. alkalmat nyújtanak ezen elv életbe léptetésére, a kérdés nem lehet az, akarjuk-e a háziadót? (miben szóló bizonyos garantiák mellett szívesen osztozik), hanem, hogy megnyugtatók-e a garantiák? 'S ezek folytán szóló nem tartózkodik kimondani, hogy a rr. irántiban pártolni hajlandó, azért is, mert gr. Sz. A. indítványában nem találja fel azt, hogy a förr. a háziadót elvben elfogadnák; minélfogva ohajta, hogy az irántiban ez is bejőjön. Különben gr. Sz. és szóló közt a különbség csak az, hogy szóló a háziadó elvét biztosítékok mellett elfogadja 's gróf Sz. nélf megfordítva van az eset, általa küldöttség kívántatván kineveztetni, mely részletekre terjeszkedve oly kimerítő javaslatot készítsen,

melly biztosítékokról gondoskodják. A szőnyegen levő kérdést pártkérdésnek nem tartván, gr. Sz. A. indítványát saját értelmezése szerint elfogadja.

Kiss P. fumei kormányzó: A tett indítvány lényegét abban látja összpontosulni, hogy a fentebb tekintet felvilágosítására a választmány szabad tér engedtesse. Egy ilyen elvnek merő kitézése nem mindig vezet eredményre, ezt bizonyítja a múlt országgyűlési tanácskozások, a midőn a rr. első ikenetében, hol orsz. választmány kiküldetését kívánták, az adózó népre több terhet nem akartak róni, 's mégis később, midőn a vál. munkálatait bevégezte, azon javaslatot tevék, hogy az adózó nép 250,000 ftal járuljon az orsz. pénztár felállításához. Tekintsük, hogy állanak a dolgok az országban? Sokan állítják, hogy az adózó nép egyik osztálya jogszerűen viseli a háziadót, mert midőn szabad kötés útján telkeket vállalt, bizonyos kötelesek teljesítésének is alá vetette magát, mi a folytonos haszonbéri fizetéshez hasonlít. Állítják, hogy ezen fizetések már egyszer meglevén állapítva, noha a föld bece naponként növekedik 's a jövedelem szaporodik, mégis azon haszna és előnye van az adózónak, hogy a bért törvényhozáson kívül felemelni nem lehet. És míg péld. Irlandban a zavargások onnan erednek, hogy a haszonbérlok fizetése rendkívül felemeltek, nálunk a régi mód szerint a bér ugyanaz marad. — Mások ismét igazságosnak tartván a jelen fizetést, azt mondják, hogy újabb terhekkel tetézni az adózót nem is lehet, hanem hogy azon rovatokban, mik akár a megyék belbiztosításának czéljaira elrendezésére, akár a hazának felvirágzására léteznek, egyedül a nemesség vegyen részt. Vannak, kik a közös teherviselés elvét országgyűlésen már felállítottak mondják; mások ezt tagadván, az elvet csak az orsz. pénztárra állítják elfogadottnak, 's hivatkoznak az 1844. nov. 3. költ. választásire. Bármint álljanak a körülmények, ezeknek elhatározása a mai tanácskozásnak érdemét alig képezheti. Főfeladata a törvényhozásnak, hogy a törvény, mely keletkezik, azoknak rokonszenvét bírja, kiknek számára hozatik. Ezen állítás bebizonyítására elég legyen csak azt felhozni, hogy midőn a jobbágytelken lakó nemesek törvényesen megadóztattak, minthogy az illetők a törvény iránt rokonszenvvel nem viselkedtek, az még mai napig sem lehetett teljes életbe. Ezek szerint egy orsz. választmánynak szabad kézzel kiküldetéséhez hozzájárulván, annak véleményes jelentését bevérvén, hogy az orsz. rrk a tárgy felett teljes hűgadsággal és elfogultság nélkül tanácskozhasznának. Különbözik gr. Sz. A. indítványára szavaz.

Marczy bányai A. trencsini főispán: Ohajtotta volna, hogy a t. rr. az egész adózási rendszert terjesztették volna elő, de ők épen azt, a mi legérdekesebb, t. i. a háziadót 's az ezzel együtt járó terheket hallgatással mellőzték, mi nélkül az egész igen bajos tárgyalni. Az illető törvények szerint a nemesség adómentesége a felkelési köteleességhez van kötve, de a nemesség ezen köteleességét nem teljesíti, 's adómentesége mégis fennmarad. De mit is várhatnánk egy 30—40 ezerből álló gyakorlatlan és rendezetlen seregtől? 'S miután ez a rr. mellőzték, szóló csak a szőnyegen levő tárgyra szorítkozik. — A háziadót illetőleg, ennek elvállalását nélkülözhetetlen szükségnek tartja. Ugyanis a háziadóban vannak rovatok, mellyek kizárólag csak a nemesség ügyét mozdítják elő, 's a nép érdekét csak kivételesen támogatják, 's a nemesség mégis adómentes. Adózó nép fizeti a megyei tisztviselőket, holott ezek jobban nemes emberek, egykét esetet kivéve, a hivatali képességet engede törvény következtében, melly törvény azonban, miután a nemnemes választási joggal felruházva nines, csak irott malaszt. A törv. székí bírákat, kik néhány urbéri pert kivéve, a nemesség ügyében ítélnek, szintén a nép fizeti, az készíti az országos közlekedési utakat, hidakat, holott rajtok a nemes jár, sőt még előjogánál fogva az adózót kiterésre kényszeríti (tetszés) 'stb. Előttünk van a netán behozandó tvényszék, 's ezek tárgyait is az adózó nép fizesse? Ezt kívánni nem lehet. — És ha Ulászló és Zsigmond törvényeit tekintjük, kitetszik, mennyire megszapordtak azóta az adózó nép tartozásai. — A háziadó rosz kezeléséről felhozott gyakorlat nem bírhat arra, hogy ezen kérdésnek életbe léptetésétől elálljunk; hisz ha rosz a kezelés, ez ellen a szegény adózó nép fel nem szólhat, mert képviselője itt nines. A nemesség érdekében áll osztolni a nép terheiben, mert ennek akár alkotmányos akár absolutistieus kormány mellett is előbb utóbb be kell következni. Szólok elismeri az akadályokat, mellyek között első, hogy ha birtokaránylag akarunk részesülni, az nem történhetik meg addig, míg a népnek hadi adó fejében fizetett tartozása be nem számíttatik; második akadály pedig az, hogy hazánkban a földfelmérés ritka helyeken tökéletes, 's ezért nem lehet tudni, mennyi az ur és adózó birtoka; harmadik gyakorlati akadály még az, hogy a nemesség és nemesség birtoka közt némely megyékben igen nagy különbség létezik. — És ha gróf Sz. A. indítványa oda ezélok, hogy ezeket a választmány tekintetbe vegye, azt elfogadja; de azon rovatok alul, mellyek egyenesen a nemesség javát mozdítják elő, magát elismerni nem akarja. Szólok tehát az adónak igazságát elismervén, azt pártolja, fentartja magának azonban azon jogot, hogy a választmány által majdan benyújtandó javaslat-hoz annak idejében hozzászólhasson. — Még gr. Károlyi Gy. nek kívánva felelni, ki azt mondá, hogy a szentgáli nemeseket tisztujítás előtt az adó-fizetésre szorítani nem lehetne, kijelenté, hogy ez szerint a nemesi pénztárra is állván ezen orsz. minden rendelkezésünk haszontalan lenne, mi nem áll. És miután még lesz alkalma e tárgyan bővebben szólani, jelenleg gr. Sz. indítványát pártolja.

B. Vay Miklós: Mindenek előtt azt kell az előttem szólott trencsini főispán előadására megjegyezmem, hogy gróf Széchenyi Antal indítványában egy szó sines halasztásról, — érzi az indítványozó a tisztelt főispán ural egyútt a tárgy fontosságát 's azt, hogy hasonló nemü dolgok az eluta-

sítás, halasztás, halogatás által, ha egyszer bizonyos stadiumra eljutottak 's célhoz nem vezetettek, nemcsak nem nyerne az idő által sőt gyakran vesztenek jelentőségükből, gyakran veszedelmeztek eredményöknek hatása 's a halogató könnyen czélt téveszthetne legjobb akarata mellett is. Igaz, hogy gr. Széchenyi a tárgy részleteibe úgy mint a tisztelt főispán ur bele nem ereszkedett, de azt tennie szükség nem is volt, miután egy országos választmány kiküldetését maga részéről is javasla, szerinte mindezek annak működésére tartoznak épen úgy, mint az arról való gondoskodás is, hogy a békési főispán aggodalma a beszédek iránt kelleg eozlattassék. Legyünk tehát tisztában az iránt, a mi indítványoztatott 's ez, ha jól fogtam fel, abból áll, hogy mindenek előtt kimondatván, miszerint innen tul a hon közszükségei fedezésére a nemesség is törvény által fog köteleztetni, ez által határozottan állitassék fel az állandó közösteherviselésnek többé kétségbe sem vehető elve, — melly elv illy általánosságban kimondatván, annak a közpénztárra 's házi adóra való alkalmazása egy országos választmányra bizassék; — elfogadják e azonban akár egyik, akár másik pénztárt a mgos főrrk, a fizetéshez való járulást attól függesztik fel, mikint sikerülendett az említett választmánynak megfajteni kellő garantákat nyújtandó feladatát; a minthogy az indítvány szavaiból mindezek világosak a következő lévén azoknak gr. Széchenyi által elmondott tartalmuk: Örömetst járulnak a főm. rrk egy országos választmány kiküldetéséhez (de mivel a közösteherviselésnek elve ki levén már országgyűlésileg mondva) elv kérdés fen nem forog 's a kk. és rrk által említett különféle teherviselések (azaz közpénztár és háziadó) csak az elv részletes alkalmazásának részleteit tárgyalják, a főrrk ezen részletek körüli szándékaiknak határozott kimondását az országos választmány mindezeket föl derítendő munkálatának bevégezése utánra fentartani legezöl-szerűbbnek vélik. És midőn ezt kimondják a főm. rrk, lényegben nem ugyan azt teszik-e, a mire a rrk felszólíták, hiszen ők is azt mondják, hogy megadnak minden tőlök telhető garantákat 's ezek nélkül magok sem kívánják, hogy részt vegyünk az általok javasolt két pénztárhoz való járulásban, a kellő biztosítások kidolgozására önmagok országos választmányt indítványoznak, következésképp feltételeken szőlítván fel bennünket, feleletünk is csak feltételes lehet, azaz annak nyilvánítása, miszerint azt fizetünk e vagy sem, attól vagyunk kénytelenek felfüggeszteni, fogunk e a kiküldendő választmány munkálatában minden szükségessékre elég garantát találni. A mi tehát az én vélekedésemet illeti, a fentebbiekben részemről is megnyugsom, 's az indítványt a mondottak szerint értelmezem, 's alig hiszem, hogy azt más értelemben venni lehessen; ráfogás volna mindenesetre arról azt mondani, hogy az a tárgy el akarná halasztani vagy kirekeszteni azt, hogy a kiküldendő országos választmány a közösteherviselés elvének a házi adóra való alkalmazását is még ne kísérthetné. Figyelve továbbá némely itten ma hallottakra, nem mellozhetem el annak megemléstét, miszerint az állandó közösteherviselésnek elve már a múlt országgyűlés alkalmával kimondatott a főm. rrk által, ugy hogy meggyőződésem szerint attól többé a képzeltet legnagyobb következtelenség 's politika nélkül vissza nem is lehetne lépni; multkor, az igaz, csak egy közpénztár megalapítására ezéloztatt az érintett elv alkalmazatni 's jelenleg az adózás egy másik nemére is megakarják azt kísérteni a t. rrk, a minthogy ez ellen nekem semmi kifogásom, sőt azt hiszem, hogy miután a háziadó kérdése a megyei teremből győztesen lépett ki, 's meghaladá szerencsésen a követi táblát, nálunk az lényegében hajótörést többet nem szenved, 's hogy részleteiben ne hiúsuljon, a kiküldendő választmánynak leendő feladata. E tekintetben is azonban nem csinálók én magamnak illusiókat 's előre látom, hogy meggyünk jelenlegi szerkezeté mellett tökéletes teljes biztosságot nyújtó garantákra hiába számíttunk, annyit azonban remélhetünk, hogy sikerülend most is már a törvényhozásnak olly biztosítékokat állitathatni fel, mellyek valamint magunkra ugy az eddig adózott népre is üdvös hatással leendnek 's időjártaival még mélyebb gyökereket verendek a munitcipiumok lassankint egyéb gyomtól is megtisztítandó tere. A mondottakból világosnak hiszem lenni azt is, hogy a választmánynak akint, mint ezt gr. Széchenyi Antal is javasla, csak általános utastást kívánok adni, 's nem mondanám ki, mellyik pénztárt miből 's honnan fedezze, nem különböztetném meg olly határozottan kijelelve, mint a t. rrk a direct és indirect kuforások hová leendő fordítását, mert hiszen ez 's az ezekhez hasonló kérdések a megkezdendő munkaközben fognak majd kifejlenni. Az érintett indítvány nyomán tehát még egyszer röviden az véleményem, miszerint nyilvánítsuk egy szívvel lélekkel, az állandó közösteherviselésnek e honban soha többé kérdés alá nem vehető elvét 's bizzuk annak alkalmazását most mindjárt egy általános utastással ellátott választmánynra, hogy így annak munkálata folytatában végképen 's hova hamarabb kimondhassuk a t. rrk által indítványozott 's elvben már is elfogadott kétféle teherviselés iránti magunk vég 's vajha mentül előbb életbe léptethető, elhatározását. —

Gr. Batthyányi Kázmér: Azon elv, hogy a nemesség is adóznia akar, annyira elterjedt, hogy ahoz többet szólni felesleges, 's ezért csupán gr. Sz. A. indítványára kíván észrevételt tenni. Bármí szép is — ugymond — a közös teherviselés elvének megpendítése, az mindaddig üres szó vagy irott malaszt leend, míg életbe nem léptetik. Az indítványozó grófnak ékes szólását követni nem képes, de arra megjegyzi, hogy az csak czukros labdac, mellye szép szavakba burkoltan keserűség is vegyül, mert a m. gróf indítványában a házi adó fontosságát elmellőzni méltóztatott, mit azáltal mutatott meg, hogy a választmány alapjául a múlt országgyűlés határozatát akarja felvenni. A múlt országgyűlésen a közösteherviselés

elveről, de nem a házi adóról volt a szó, 's mi most azt akarjuk alapul felvenni, mibe már három év előtt beleegyeztünk. Szólok tovább meg, 's a lipői főispán nézetébe beleegyeznek, ki a háziadó elvállalását nagyobb üdvét vár, 's annak az országos pénztár felett elsőbbséget tulajdonít. Osztózik azon aggodalmakban is, mellyek ennek kivihetőségénél felmerülnek, 's kívánja azon visszaéléseket, mellyekhez adatokat ő is nyújthatna, megszüntetni, de ezen eredményt a nyilvánosság és szabad sajtó által véli elérhetőnek. És így a lipői főispán véleményétől csak ott tér el, hol az beszéde végén gr. Sz. A. indítványához járul, — melly miatt pártolja a rr. ikenetét. — (Vége köv.)

Igazítás. A 733-i számban a 42. lap középső hasábján Olgay T. nyilatkozatában „miért keressenek” — helyett, olv. „miért ne keressenek”; Asztaloséban pedig „szerkezetben foglaltatik” — helyett „a szerkezetben nem foglaltatik.”

POZSONYI HIRFÜZÉR. Tegnap jan. 13án a nemzetnek kegyellettjes emléknapija volt, — a nagy nádor halálának évnapja; ez alkalommal a székes egyházban reggeli 10 órakor ünnepélyes gyászmise tartott a boldogultért, mellyen a két tábla tagjai, egyéb főméltságon és hatóságokon kívül nagy néptömeg is jelent meg. — Alig állott be mult hétőn este a Duna, 's már másnap reggel három négy rendbeli ut is nyílt a jég hátán, mi egy valaki észrevétele szerint oda mutat, hogy a pozsonyiak furfangos nép, mert hamar jégre vezetnek egymást. — Egy házi ur nagy bajba keverte a többi háziurak érdemes testületét, el annyira, hogy a társadalom e nagy jelentékű osztálya, némely illetők megjegyzése szerint, ez uton könnyen véginségre juthat; a kérdéses háziur ugyanis elhatározta, hogy a két hét múlva bekövetkezendő házbérfizetés alkalmával nem jégteljesen a nyugatványra az illetéken felül, mint szokás, néhány pengő ftal többet seprés, lépcsővilágítás 'sat. czim alatt, és hogy háziát még inkább megkedveltesse, már most idején kinyilatkoztatá bérlőinek, hogy ezt azután sem fogja tenni, nehogy észébe jusson ezeknek a közlegő tavasz végett felmondásról gondolkozni; a bérlőket e soha nem álmodott méltányosság annyira meglepette, hogy a tisztelt háztulajdonosnak e részbeni kárpótlásul, lovagias figyelméért rendkívüli elragadtatásukban illy rendkívüli nagylelkűség felett azonnal magok emlékek félebb házbérlőket; ezt a nagylelkű háziur csakhamar elmondá egy pár társának, kik nem mulaszták el a dolgot melőbb tovább adni 's maguk is utánozni; de sehol sem találtak olly rendkívüli, érszenyemelő elragadtatásra, mint minőről fenebb emlékeznék, 's most, miután a esel árja már annyira terjed, hogy megakadályozni nem lehet, az illetők pattognak, zsörtölődnek, koldusbottal fenyegetik egymást, mert beteljesedni látják, hogy egy okos háziur olly követ dobott a kutba, millyet tiz — sem bír kilőzni. E csiklandós esemény valóságá iránt kezsétséget vállalni nem merünk. — Az országgyűlési ifjak kedélyes társalgásában gyakran annyi sok él 's csipős anyag rejlik, hogy bármely humorista meghunyászkodhatik mellettök; legközelebb fültanui voltak egy illy talpraesett megjegyzésnek, mit egy ifju ismerősünk többek előtt megjegy mostani szellemét vitatva tön: „no hiszen — ugymond — tizenhatan vagyunk jelenleg ide fenn, ennek itt mind kinyílik a szemé — folytató —, majd megmutatjuk mi országgyűlés után otthon, ki a legény a csárdában.” E megjegyzést, nehogy valaki belőle azt következtesse, mintha ezen urak vakok volnának, ki kell egészíttünk, miszerint ők épen nem vakok, sőt mindnyájan ép egészséges szeműek, csak azt nem látják, hogy vakítottak.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A követkamara osztályaiiban januar 3án Guizot több rendbeli kérdésekre fontos válaszokat adott. A kormánynak, ugymond, még nines tudomása, hogy az ausztriaiak Parmát megszállottak volna, csak az adatott tudára, hogy a modenai herceg kívánságára ennek statusába nyomultak. Schweiz ügyeiben a cabinet hű marad az 1833ki politikához és nem fog ellenszegülni a szövetségi szerződés reviziojának. Erre Schweiz joggal bír, de a kormány azt veszi észre, hogy a schweizi radicalis párt ama szerződést egészen megsemmisíteni szándékozik. A kormány fegyvereket adott el Luzernnek, mivel a külön szövetség ügyét igazságosnak tartotta. A trónbeszéd befejezését illetőleg az „ellenséges szenvedélyek” szavak nem vonatkoznak az egész ellenzékre vagy egyes kamarai tagokra, hanem a kamarán kívül a status és alkotmány ellen folyamatban lévő törekvésekre. Továbbá Faucher ur azt kérdé tőlem igen elmésen, vajjon Franciaország, melly a tengeri békekötés szerint elég gazdag, hogy győzedelmét megfizesse, elég erős-e, hogy hadifoglyait szabadon boesássa? mert a Moniteurban azt olvasta, hogy Abd-el-Kadernek Alexandriába vagy Saint Jean d'Acereba vitetése megígértetett. Mire azt felelem, mikép abból, hogy az algiri tudósítások a Moniteurbé felvétettek, Aumale herceg és Lamoricière tábornok ígértének teljesítése még nem következik.

Páris január 5. Abd-el-Kader elfogatása, annak fontossága és lehető következtései, a körülmények, mellyek közt történt, 's mindenek felett Aumale herceg adott szava, hogy az emir Syriába vagy Egyptomba fog utazhatni, kiváltképen foglalják el a nyilvánosság közlönyeit. A ministerium átlátja, hogy Abd-el-Kader Saint-Jean d'Acere vagy Alexandriában még folyást veszedelmes, mivel Angliávali háboru esetében az angol hajók őt onnan könnyen Algirba szállitathják. Másrészt Aumale herceget sem akarják megsérteni, ki sürgetően kéri, hogy adott becsületszavát mindenesetre teljesíték. Mi-

dön tehát Guizot ur azt nyilvánítja, hogy a kormány e részben még nem tökélt el magát semmire, ezzel csak azt vallotta be, hogy e tekintetben bizonyos zavarban van. A hírlapi vélemények többsége, az Univers religieux-t sem véve ki, akkép hangzik, hogy az ígért szót teljesíteni esélytelenül lenne. A kormány, úgy látszik, következő közéleti választott: Abd-el-Kader egyelőre Franciaországban marad, időközben a ministerium értekezésebe lép az egyiptomi pasával, s arra bírja őt, hogy a fogolyra felvigyázzon, vagy talán még inkább, hogy őt be ne fogadják. Ez utóbbi esetben Abd-el-Kader kénytelen lenne Franciaországban maradni, a ministerek pedig a külszint megmentenek! mert hiszen ők a főkörmányzó ígérteit teljesíteni készek lettek volna. Így vélekedik a Constitutinnal. Abd-el-Kader Toulonból levelet írt Lajos Filepnek. — Tegnapelőtt a király a Tuileriákban két óráig tartó minisiteri tanácsban elnökölt, melynek tárgya Abd-el-Kader volt. Tanács után több főrangú tiszt utazott el Toulonba, az emirt Párisba hozandók. Egyszermind Alexandriába az ottani consulhoz is küldetett futár. — Tegnap délután a király Dreuxba utazott el, hol Adelaide hercegnőszony holotttette ma fog elakartatni. A királyi hercegek ma korán reggel indultrk oda a halottal.

SPANYOLORSZÁG. Madrid dec. 26. A ministerium megváltoztatása bekövetkezett. Narvaez tárcza nélkül főminister marad, miszerint, így mond legalább a Heraldó, kizárólag a politicának szentelhesse magát. Mielőtt a pénzügyministerium Beltran de Lis-re ruháztatott volna, Monnak ajánlották a tárczát, azonban Mon ur sokkal „lelkismeretesebb” hogysen olly political rendszerhez esatlakoznék, melynek, legalább bevallott, iránya minden pártok összeolvastása és a multnak feledése. Most a ministerium olly különféle alkatrészekből áll, hogy jó körülmények közt sem lehetne neki hosszú életet jövendőlni. A ministerek két igen fontos kérdésben különféle véleményűek. Az egyik kérdés Espartero. Narvaez az anya-

királyné akarata ellen hitta őt ide; Arrazola igazságügyi minister ellenzette e lépést, s most Figueras had-, és Rocca de Togores tengerügyministerben két szövetségest nyert, kik az anyakirályné és az ultra-moderado párt elleneséges szándékát a győzedelmi herceg ellen fogantatni tenni magokban eltökélték. A másik kérdés megoldása még bajosabb. Ertem az ultramoderadók szándékolt vádát Salamanca és exministertársai ellen. Narvaez és Sartorius belügyminister minden módon lebeszélni iparkodnak őket e tervről, jól átlátva, hogy illy statusper tárgyalásai olly titkokat fedezhetnek fel, melyek nemesak a moderado pártot, hanem magát a királyi széket is megrendíthetik. Azonban a pártúh első hatása az elvakultság, s a cabinetbe ujon belépett ministereket Mon és Pidal tetszöllötték, hogy vagy a cabinetet bírják a Salamanca elleni rendszabályra, vagy a valenciai herceget a kilépésre. — A könnyelmű expenzügyministert minden oldalról vészterhes féllegek környezik. Vagyonbeli körülményei annyira felbomlottak, hogy hitelezői már ingóságaira teszik kezöket. Az opera és a ballet bérlésével, mi mellett a madridi előkelők nagy meglegedésére évenként 30—40 ezer piastert költött saját zsebéből, már felhagyott. Most még személyes bátorsága is veszedelemben. Három év előtt bizonyos Leont kereskedési utazással bizott meg, mely őt Havannahba is elvitte volna. Leon távolléte alatt ennek hátramaradt fiatal neje tárgya volt Salamanca ur kitünő ragaszkodásának. Egész Madrid tanítja vala a fényes áldozatoknak, melyeket Salamanca ur Leonné lábához rakott, és a korlátlan hatalomnak, melyet e hölgy felette gyakorolt. S minthogy magyarázatok soha sem hiányzanak, közönséges volt a vélemény, hogy a férj jó feltételek mellett maga állott odább. Azonban a Malagában maradt Leon megtudta Salamanca ur speculatiojának czelzatát s két hét előtt itt termett. Először is bátyjához Leon y Navarrete tábornokhoz ment. Ez olly szavakkal utasította el, hogy csak akkor fogja maga elé bocsátni, ha a nevén lévő sügyenfoltot vérrel mossa

le. Zambrano marquisnál Leon hasonló választ nyert. Ekkor töltött pisztolyokkal lakására, nevének halószobájába rohant, hol nejét Salamanca urral a napi eseményekről társalogva találta. A dühös férj majd a hölgynek majd a házi barátnak szegezte pisztolyait, esküdvé, hogy mindkettejöknek meg kell halni. Salamanca udvariatiannak találta e magaviseletet s ékesszólásának egész mesterségét mozgásba tette, azonban talán még sem kerülte volna el tragicus végét, ha meghitt barátja, Gandara ezredes, kit számos szerencsés párvialalai miatt golyó- és kardmentesnek tartanak, a szolgálta által el nem hivatván pisztollyal a szobába nem lép. Így történnvén, abban egyeztek meg, hogy az ügy Leon és Salamanca közt leendő párvialad utján intéztessék el. Ez azonban elmaradt, mivel Salamanca ur írásban azt nyilvánította, hogy Leon urat sokkal nagyobb mértékben sértette meg, hogy sem a tiszteletre, vele párbajra kelni, méltó legyen. Nemkülönbön írást adott magáról, hogy Leon ur tőle semmi pénzt nem vett át. Az utóbbinak rokonai e nyilvánítással még nincsenek kielégítve, s minthogy Leon folyvást fenyegetőzik, hogy Salamancát az utczán lövi meg, ez soha sem hagyja el házat Gandara ezredes nélkül. E mellett Leon ur válópert indított rögtön elűnt neje ellen, és Salamanca urat az agyonlövésen kívül házasságtörési váddal is fenyegeti, mely bünt a spanyol törvények a körülmények szerint 8 évi rabszággal büntetnek.

ÉSZAKAMERIKA. Az elnöki izenethez csatolt ministeri javaslatok közül kettő igen fontos. A hadügyminister az álló hadsereget 29,033 emberről, mennyiből jelenleg áll, 56,314 emberre javasolja emeltetni. Hasonlóan az amerikai hajóereg legénységét is, mely most nyolcezer matrózból áll, a tengerügyminister tetemesen szaporítani ajánlja.

Szerkeszti Szenvey József.

Hivatalos tudósítások.

19) Árverési hirdetemény. (1, 3)

86. A főméltóság magyar kir. udvari kincstár rendelkezéséből ezennel közhírré tétetik, hogy Esztergom városa mellett a Szent György mező határában levő, határbánya nevű, — valamint a guttari érseki uradalomban Tardas helység határához tartozó 10-ik számú, kőbányák, — nem különben az Esztergom érseki uradalom bajori helysége határában lévő fazekas-föld használatára — 1848-ik évi janár hó 31-én Esztergomban a számtartói irodában, nyilvános árverés útján 1848-dik april 1-sejétől 2¼ egymásután következő évekre a legtöbbet igérőknek haszonbérbe átengedtetni fognak. Bérleti kivonok a fenkitett napon és helyen, hol a szerződési kotelezések is megtekinthetők, Szent György-mezőre nézve 15 pengő forint, Tardosra nézve 20 pengő forint, és Bajóthra nézve 5 pengő forint bántpénzzel ellátva jelenjenek meg.

18) Haszonbérlet. (1, 3)

85. A magy. kir. udvari kincstár rendelkezéséből közhírré tétetik, hogy a megürült esztergomi érsekséghez tartozó, Esztergom és Parkány közti fekvő egészen új állapotba helyezettett Duna hajóhidja, hozzátartozandó épületekkel, és szerekkel jövő évi januar 31-ken Esztergomban az érseki városban levő uradalmi irodában délelőtti 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján 1848-ik május 1-ső napjától kezdve 6 egymásután következő esztendőkre haszonbérbe adatni fog — melyre ezen hajóhidat kibérleni szándékozik, a szükséges magok vagyonáról való hiteles bizonyítványokkal és 1080 pengő forint bantpénzzel ellátva megjelenni ezzel hivatalosok, egyébkint a szerződési feltételek előlegesen is a fentkielt helyen megtekinthetők.

17) Birói árverés. (2, 3)

83. Ns Bács megyében jövő 1848-ik évi martius 4-én váltótörvényeségi marasztalás következtében Duboko pusztán, lefoglalt 25. holdnyi szántóföld közárverés útján a legtöbbet i gerőnek el fog adatni. Kelt Dubokán dec. 27-án 1847. **Kaich Balint m. k.** Bács-Bodroghmegyei végrehajtó szolgabíró által.

13) Birói árverés. (3, 3)

Ts. e. h. pozs. k. v. t. szék f. év nov. hó 18-án 3806 sz. alatti költ kielégétési határozata nyomán folytatolag zár alá vett, s alább kivonatan jegyzett ingatlanságok jövő 1848-ik esztendei martius hó 20-ik s netalan következő napjain a hely színen tartandó nyilvános birói árverés útján egészben, vagy a szükség úgy hozván magával részletesen is el fognak adatni, és ugyan: **Latkócz körbeli helység határában fekvő:**
a) Kéttrendű mintegy 4 p. m. vetésnyi terjedelmet tevő 32 pfta becsült gyümölcs kert.
b) Ot darabban levő mintegy 97 p. m. vetésnyi terjedelmet tevő 335 pfta becsült fenyves erdő.
c) Kilenc darabban levő mintegy 112¼ p. m. vetésnyi terjedelmet tevő 378 ft s 30 p. kra becsült szántóföld.
Csallitz körbeli pusztá határában fekvő:
d) Dolna tábla nevu mintegy 60 pm. vetésnyi terjedelmet tevő 780 pfta becsült szántóföld. Kelt Alsó-Ozortt 1847-ik esztendei december hó 19-ik napján. **Felső-Lieszkői Kudlik Istvan** ts Trencsénmegye sz. bírása s végrehajtó bíró.

14) Gabona-eladás. (2, 3)

Méltóságos erdődi Pálffy Ferencz gróf ur Pozsonymegyében kebelezett tekintetű urodalmi gazdaság-kormányzó hivatala részéről közhírré adatik, hogy 1847-ik évben termesztett gabona; nevezetesen: buza, rozs, árpa és zab mennyiségnek fele része folyó januar hó 31-én, a másik fele része pedig folyó év martius 13-án délelőtti 10 órakor Pozsonyban, Pálffy Ferencz gróf ur ő méltósága 95-ik szám alatti házában, nyilvános árverés útján a legtöbbet igérőknek el fog adatni; melynek következtében a t. cz. árkedvelő urak oda utaltatnak, hogy a nevezett gabona-neműeket Pozsonyhoz közeli fekvő Bazin-Sz. György, Királyfalva, Alsó-Nyárossd, Voróskó, Szomolány és Bolerazi uradalmakban eleve megismerélni sziveskednének, miszerint az illető urodalmak részéről a t. cz. árkedvelőknek semminemü minták benem küldtetnek.

Épen most jelent meg
Heckenast Gusztáv
pesti könyvárus és kiadónál és minden hiteles könyvárusnál kapható:
KISFALUDY SÁNDOR
MINDEN MUNKÁI.
KIADJA
TOLDY FERENCZ.
NEMZETI KIADÁS, magas negyedré. KÉZI KIADÁSBAN, kis nyolcezadré.
EGY KÖTET, 10 szállítványban a „Nemzeti HAT KÖTET, 12 szállítványban Kisfaludy Károly és Vorósmarty munkáik kisebb kiadásaihoz csatlakozók.
1—10 füzet a 40 kr. pp. 1—10 füzet a 30 kr. pp.
Előfizetési ár teljes 5 frt pengőben.
Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast.

20) Birói árverés. (1, 2)

87. Folyó 1848-ik évi januarban 12-ik sz. a. kelt alispányi meghagyás következtében — Pest v. megyében, Dánoson, Kovács Agostonnak mint marasztalt alperesnek, — több rendű szoba, konyha és kamra béli eszközei élelmi szerek s több apróbb ingóságok. Czeizler Lőrincz mint nyertes felperes részéről — f. é. jan. 25-ik napján, közárverés útján eladandók lesznek. Kelt Pesten jan. 7-én 1848. **Pajor Titus** végrehajtó szolgabíró.

15) Hirdetemény. (2, 3)

Néhai t. Jankovich Miklós ur hátra maradt regisgügyjteményének nevezetes része különösen ékszerök, gyűrűk, gombok, serlegek s egyéb becses ritkaságok f. januar hó 26, 27 és 28-ik napjain, délutáni 3 órakor kezdendő árverésen, az örökösök kívánatára elfognak adatni. Traktner Károlyi háznak, a Gránátos utczára néző 1-ső emeletén.

Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus- és kiadónál váciutczában 15 sz. a. és minden hiteles könyvárusnál kapható:
AZ ORSZÁGGYÜLÉS
RENDEZÉSÉRŐL.
Irta **Irinyi József.**
Nagy 8-rét. Pesten 1847. füzve 40 kr. pp.

A sz. k. városok SZAVAZATJOGA

ORSZÁGGYÜLÉSEKEN.
Irta **JÁSZAY PÁL.**
Nagy 8-rét. Pesten 1843. füzve 30 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
STATUSFÉRFIAK
ÉS
SZÓNOKOK KÖNYVE
Szalay László által.
Teljes egy kötetben. Nagy 8-rét. Pesten 1847. Keményen kötve 5 ft pp.

STATUSFÉRFIAK és SZÓNOKOK KÖNYVE

Szalay László által.
Uj folyamata.
Nagy 8-rét Pesten 1847. 1-ső, 2-dik és Praenum. 3-dik füzet. á 48 kr. pp.

Publicistai DOLGOZATOK

Szalay László által.
Nagy 8-rét. Pesten 1847. 2 kötet füzve 3 ft pp.

(1) Széna és nád eladó (2, 2)

81. Pestmegyében Uj-Kécskén 54 ol: bővebb utasítást a kécskei lakos Lovas Mihály.

Épen most jelent meg Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál és minden hiteles könyvárusnál kapható:
BÜNTETŐ JOGTAN
a codificatio és tudomány legujabb elvei szerint,
különösen biráink s ügyvédek számára.
Irta **Szokolay István.**
Első rész.
Általános büntető jogtan.
Teljes két részben.
Nagy 8-rét. Füzve 3 forint pengő pénzben.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
NEMZETI IPARUNK.
Irta **Erdélyi János.**
Bővitve s jegyzetekkel kíserve kiadta **Fényes Elek.**
Második olcsóbb füzetenkénti kiadás. N. 8rét. 4 füzet füzve 1 ft 20 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.

Heckenast Gusztáv

pesti könyvárus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvárusnál kapható:
Hugo Károly.
Brutus és Lucretia.
Dráma négy fölvonásban. Nagy 8rét Pesten 1847. füzve 1 ft 40 kr. pp.